

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 171/24

2024 m. spalio 4 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-548/21 | *Bezirkshauptmannschaft Landeck (Bandymas prieiti prie mobiliajame telefone saugomų asmens duomenų)*

Policijos pareigūnų prieiga prie mobiliajame telefone esančių duomenų galima ne vien kovojant su sunkiais nusikaltimais

Vis dėlto tokia prieiga sietina su reikalavimu gauti išankstinį teismo ar nepriklausomos institucijos leidimą, be to, ji turi būti proporcinga

Policijos pareigūnų galimybė vykstant baudžiamajam tyrimui prieiti prie mobiliajame telefone saugomų asmens duomenų gali būti didelis ar net labai didelis duomenų subjekto pagrindinių teisių suvaržymas. Vis dėlto ji galima ne vien kovojant su sunkiais nusikaltimais. Nacionalinės teisės aktų leidėjas turi apibrėžti veiksnius, į kuriuos reikia atsižvelgti suteikiant tokią prieigą, pavyzdžiui, atitinkamų nusikalstamų veikų pobūdį ar kategorijas. Be to, siekiant užtikrinti, kad konkrečiu atveju bus paisoma proporcingumo principo (tam būtina įvertinti visas svarbias nagrinėjamo atvejo aplinkybes), ši prieiga dar sietina su reikalavimu gauti išankstinį teismo arba nepriklausomos institucijos leidimą, išskyrus tinkamai pagrįstus skubos atvejus. Duomenų subjektui turi būti pranešta, kuo remiantis išduotas leidimas, kai tik šios informacijos atskleidimas nebegali pakenkti tyrimui.

Austrijos policijos pareigūnai, vykdydami narkotinių medžiagų kontrolę ir radę paketą su 85 gramais kanapių žolės, areštavo asmens, kuriam buvo skirtas tas paketas, mobilųjį telefoną. Jie veltui bandė atrakinti telefoną, kad prieitų prie jame esančių duomenų. Jie neturėjo prokuratūros ar teismo leidimo, neužfiksavo savo bandymų jį atrakinti ir neinformavo apie tai duomenų subjekto.

Šis subjektas savo mobiliojo telefono areštą apskundė Austrijos teismui. Tik per šį procesą jis sužinojo apie mėginimus atrakinti tą telefoną. Austrijos teismas paprašė Teisingumo Teismo atsakyti į klausimą, ar Austrijos teisės aktai, kurie, kaip tas teismas mano¹, leidžia policijos pareigūnams atlikti tokius veiksmus, suderinami su Sąjungos teise². Nacionalinis teismas nurodė, kad už nusikalstamą veiką, kuria kaltinamas duomenų subjektas, baudžiama laisvės atėmimo bausme iki vieno metų, taigi tai yra nesunkus nusikaltimas.

Teisingumo Teismas visų pirma patikslino, kad, priešingai, nei teigė kai kurios vyriausybės, atitinkami Sąjungos teisės aktai taikomi ne tik sėkmingos prieigos prie mobiliajame telefone esančių asmens duomenų atveju, bet ir bandymui prie jų prieiti.

Toliau jis konstatavo, kad **prieiga prie visų mobiliajame telefone esančių asmens duomenų gali būti didelis ar net labai didelis duomenų subjekto pagrindinių teisių suvaržymas**. Iš tiesų šie duomenys, kurie gali apimti žinutes, nuotraukas ir interneto naršymo istoriją, jei reikia, gali leisti padaryti labai tikslias išvadas dėl šio asmens privatus gyvenimo. Be to, jie gali apimti ypač jautrius duomenis.

Tiriamos nusikalstamos veikos sunkumas yra vienas iš pagrindinių veiksnių nagrinėjant tokio didelio suvaržymo proporcingumą. **Vis dėlto pripažinus, kad tik kova su sunkiais nusikaltimais gali pateisinti prieigą prie mobiliajame telefone esančių duomenų, būtų nepagrįstai apriboti kompetentingų institucijų tyrimo įgaliojimai. Dėl to apskritai padidėtų nebaudžiamumo už nusikalstamas veikas rizika, taigi kiltų grėsmė**

laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės kūrimui Sąjungoje. Todėl toks privataus gyvenimo ir duomenų apsaugos suvaržymas turi būti numatytas įstatyme, o tai reiškia, **kad nacionalinės teisės aktų leidėjas turi pakankamai tiksliai apibrėžti** veiksnį, į kuriuos reikia atsižvelgti, visų pirma, **atitinkamų nusikalstamų veikų pobūdį ar kategorijas.**

Be to, tokia prieiga turi būti siejama su išankstine teismo arba nepriklausomos administracinės institucijos vykdoma kontrole, išskyrus tinkamai pagrįstus skubos atvejus³. **Ši kontrolė turi užtikrinti tinkamą teisėtų interesų, susijusių su tyrimo poreikiais kovojant su nusikalstamumu, ir pagrindinių teisių į privataus gyvenimo gerbimą ir asmens duomenų apsaugą pusiausvyrą.**

Galiausiai, duomenų subjektui turi būti pranešta, kuo remiantis išduotas leidimas prieiti prie jo duomenų, kai tik šios informacijos atskleidimas nebegali pakenkti tyrimui⁴.

PRIMINIMAS: Kreipimaisi dėl prejudicinio sprendimo priėmimo valstybių narių teismams, nagrinėjantiems juose iškeltas bylas, suteikia galimybę pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

[Visas sprendimo tekstas ir jo santrauka, jeigu rengiama](#), nuo paskelbimo dienos prieinami CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Stefaan van der Jeught ☎ (+352) 4303 2170.

Sprendimo paskelbimo posėdžio vaizdai prieinami „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106.

Likite su mumis!

¹ Reikia pažymėti, kad Austrijos vyriausybė Teisingumo Teisme teigė, kad pagal Austrijos teisę tam, kad būtų galima areštuoti mobilųjį telefoną ir bandyti prieiti prie jame esančių duomenų, būtinas prokuroro nurodymas. O vykstant procesui dėl prejudicinio sprendimo priėmimo Teisingumo Teismas iš esmės turi remtis nacionalinės teisės aktais, kaip juos pristato prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas. Tai taikoma ir faktinėms aplinkybėms.

² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva \(ES\) 2016/680](#) dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo.

³ Tokiu atveju kontrolė turi būti atliekama kuo greičiau.

⁴ Nagrinėjamu atveju duomenų subjektas žinojo, kad jo mobilusis telefonas buvo areštuotas, kai policijos pareigūnai veltui bandė jį atrakinti siekdami prieiti prie jame esančių duomenų. Šiomis aplinkybėmis neatrodo, kad jo informavimas apie tai, kad šie pareigūnai bandys prieiti prie šių duomenų, galėjo pakenkti tyrimui, todėl jis turėjo būti informuotas iš anksto.